

ŽMOGAUS TEMPERAMENTAI

Rašo DR. J. F. BORISAS.

(Tęsa)

Valios Išvystymas.

Valios išvystymui reikalingas tas pat, kaip ir visiems kitiems gabumams, tai yra reikalinga jos lavinimas. Valios lavinimą reikia suprasti kaip valinių veiksmų atlikimą. Yra taip, jeigu mes dažnai atliekame veikimus, tai jų atlikimas, dėl įpročio įtakos, darosi vis lengvesnis ir lengvesnis. Svarbiausios valios aktas reikalauja tam tikros pastangos. Lavinti valią reikia nuveikti įtemptą pastangą, kuri kankina asmenį. Jeigu mes kojį nors valios aktą atliekame dažnai, tai pastangos jausmas, kuris yra su juo susijęs, darosi silpnėjęs. Taigi, ką mes iš pradžių atlikdavome su didele pastanga, paskiau darosi daug lengviau, kadangi neišsukama pastanga. Čia noriu paduoti kaip pavyzdį. Mano draugo sūnelis buvo 10 metų, kaip aš su tėvais kalbėjaisi. Tėvai sako, jis gambiai skambina pianą, bet labai nenori praktikuoti, aš patariu, kad ypatingai motina nuolatos jį ragintų per ilgą laiką, pakol jis nuveiks nerangumą, o kada jis nuveiks, tai jis pradės pats mokytis. Motina ir tėvas abu pradėjo savo vaiką raginti ir dabar gavau laišką, kuriame jis sako, kad šiuo tarpu jų sūnelis jau pats mokytis be jokių raginimų. Kiekvienam mokiniui, kuris nenori pradėti mokytis, bijodamas pastangų nuveikti, reikalinga jį arba ją nuolatos judinti prie tos pastangos ir už kokio laiko jis arba ji įgys savyje procesą, kuris pasidarys valios akto atlikimas, ne toks baisus, kaip kad iš pradžių rodės. Tokiame atsitikime nereikalinga vartoti jokie temperamentai, kurie yra ne malonūs. Gražumu daugiau atsieksi. Keletas metų atgal, šių žodžių rašytojas dirbo vaistinėje kaip farmacistas. Vieną rytą mano bosas atėjo basiai supykęs ir nieko nelaukdamas apmokėjo man algą su rūstumu. Valandėlę palaukęs, sakau labai širdingai dėkojuj tamsai, ponas Šmitai, paduodamas jam ranką be jokių tem-

peramentų (piktumo). Mano bosas veidas taip paraudonavo, tartum liepsna jį užkūrė. Reikia, jis norėjo man duobę iškasti, bet mano temperamentas jam pačiam iškasė duobę. Vėliau tas pats mano buvęs bosas man suteikė geriausius patarimus ir prašė, kad gryžčiau atgal pas jį dirbti. Mano pasielgimas buvo psichinis ir jis nugalėjo mano bosą temperamentą visai be pastangų.

Jautimas Tai Yra Psichinis Aktas.

Man rodos, kad paprasčiau pažinimo procesas yra pojūtis arba jautimas. Daleiskim, mano rankoje yra obuolys. Aš ir jūs jį pažystame, taip mes galime pasakyti, jog mes jį pažystame ir turime apie jį tam tikrą supratimą - žinojimą. Tas mūsų pažinimas sudėtas iš to, kad mes juntame tam tikrą spalvą, lietimą ir kvapą. Žinojimas apie obuolį tokiu būdu, kaip žinomas procesas, kuris suskyla į savo jautimą ir suteikia mums pažinti. Dabar kyla klausimas, ar galime mes taip pat sukaldyti spalvos, kvapo ir šaltumo jautimą į juos sudarančias dalis. Negalime. Iš to gali būti aišku, jog pojūčiai žmogaus, tai yra paprasčiausi sąmonės elementai. Taipgi reikia suprasti, kad visi daiktai susideda iš paprasčiausių elementų. Pavyzdžiui, vanduo susideda iš oksigeno ir hidrogeno. Taip ir pažinimo procesai sudėti iš jautimo elementų, kurių jokių būdu negalima pakeisti į kitą kūną. Dėl aiškumo paimekim vandenį - chemiškai, kuris susideda iš oksigeno ir hidrogeno, paleiskime j vandenį elektrą (pirmaisiai j vandenį reikia įlašinti kelis rūgštintus lašus, nes per parūgštintą vandenį elektrai lengviau pereiti). Elektra jeis j parūgštintą vandenį ir padalins vandenį į du skirtingus elementus, kurie yra dujos, bet toliau jokių būdu negalima pakeisti tų elementų į kitus kūnus, nes jie yra paprasčiausi kūnai, kurie susideda tik iš vieno daikto, taip yra ir su jautimo elementais. Jeigu mes kalbame tyrus jautimus, tai tiktai ta prasme, kad mes galime sa-

vo protu įsivaizduoti tuos ar kitus jautimus atskirai nuo kitų jautimų, kada jie tikrenybėje vienas nuo kito neskiria. Daleiskime, jeigu koks kietas kūnas krinta ant grindų, tai jo kritimas išsukia mums tą pojūtį, kurį mes paprastai vadiname bilesiu. Čia mes paimeime kaip pavyzdžiui muzikinius tonus, mes atskiriame vieną nuo kito iš jų aukštumo ir žemumo. Vienai aukšti, pavyzdžiui, diskantiniai, o kiti žemi užvadininti bosiniai. Vienas ir tas pats tonas gali turėti dar vieną savybę, kuri skiria jį nuo kitų to paties aukštumo tonų: pianu, smulku, fleitu, tai nors tie trys tonai bus vienodo aukštumo, tačiau jie skiriasi vienas nuo kito tam tikroms savo ypatybėms, o tas jų skirtumas vadinamas temero skirtumas. Reikia suprasti, kad ir garso pojūčiai susideda iš tam tikrų elementų ir kuomet prieina prie paprasčiausių, toliau jų jokių būdu negalima pakeisti. Mat viskas gamtoje susitviera iš mažesnių ir paprasčiausių elementų ir vėliau įeina į gimines ir budavoja gamta, tobulina, taip yra ir su žmogum, kadangi žmogus yra gamtos dalis.

Baimės Jausmas.

Gavau laišką nuo kareivio, kuris turi tipingiausių individualo baimės jausmą, kuris aukščiausiai savo formoje rodosi vadinamas "siaubojausmu". Baimės jausmu mes vadiname tokį psichinį stovį, kuris atsiranda daugiau ar mažiau aiškus kokios nors kančios arba blogumo vaizdinys. Baimės jausmas, tai yra toks psichinis jausmas, kurį patiria gyva būtybe, kada ji laukia pavojaus.

(Bus daugiau)

JAPONAI TEBESTUMIA ANGLUS MALAJUOSE IR PUOLA AMERIKIECIUS

Singapore, sausio 7.—Japonų karo jėgos trečią dieną be atvangos skverbiasi aryn Singapore, tvirčiausias ir svarbiausias angų bazės Pacifike. Aktyviai japonų spaudimo, angų jėgos nors povaliai, bet nuolat traukiasi į pietus. Japonai rindasi apie 180 mylių nuo Singaporo.

Manilos fronte japonai piktai puola amerikiečius. Amerikos ir Filipinų jėgos tačiau atlaiko puolimą.

"Vilnius" Vajus

Daugeliui Reikalaujant

PRAILGINTAS ANTRU KARTU

iki Sausio Penkiolikto Dienai, 1942 Metų

KODĖL?

- Viena, kad to prašė Detroito, Roselando, Cleavelando ir daugelio kitų kolonijų vadininkai.
- Antra, kad norime pasiekti šiemet 50,000 punktų, kuomet proga mums tarnauja.
- Trečia, kad padvigubinti ir patrigubinti Angliško Skyriaus skaitytojų skaičių, kuomet minimas skyrius padidintas iki 8 puslapių, kaip ir visas laikraštis.
- Ketvirta, kad šiemet gaut daugiau naujų skaitytojų ir pralenkti 500 nustatytą skaičių.

KODEL DABAR REIKIA DAUGIAU DIRBTI?

"Vilnis" yra vienatinis vidurvakariuose anti-nacinis lietuvių laikraštis, kuris nedvejojanti skelbia reikalą visų lietuvių vienybės atmušimui ir sunaikinimui fašizmo ant visados. "Vilnis" skelbia hitlerizmui ir jo jėgoms neatlaidžią kovą ir mobilizuoja visus lietuvius padėti šios šalies valdžiai, kad laimėjus karą prieš fašizmą. "Vilnius" platinimas yra pats svarbiausias šių 25-kių dienų darbas! Tai greitinimas galo fašizmui! Vilniečiai, darbuotojai ir skaitytojai! Vajus pratęstas iki sausio 15-tai dienos. Išpildydami jūsų reikalavimą ir pratęsdami vajų 25-kiom dienom, kartu didžiuojamės jūsų pasišventimu ir įvertinimu šio momento svarbos, kuriame galime pasitarnauti: PAŽANGAI, ŠALIAI ir MUSŲ TAUTAI! Sveikiname jūsų garbingą pasiryžimą sumušti visus praeities vajų rekordus ir parodyti šaliai, jog esame ištikimi jos sprendžiamoj valandoj.

DOVANOS VAJININKAMS IR SKAITYTOJAMS:

Už 500 Punktų \$10 ir Proporcionaliai Aukštyn; Pavyzdžiui, Vajininkas, Pasiekęs 5,000 Punktų, Gaus \$100; 10,000 Punktų—\$200

SPECIALIĖS DOVANOS:

Už 20 Naujų Metinių Skaitytojų Dovana \$10 ir Proporcionaliai Aukštyn

Seniem Skaitytojams Dovanos—Viena Iš Šių Knygų Pasirenkant:

1. Kelias į Naują Gyvenimą A. Bimbos	7. Janonio Raštai
2. Mellės Laipsniai Jų Išvystyme, Švenčioniškio	8. Pagal Įstatymus
3. Lietuva Vokiečių Okupacijos Metu (pereitam kare) V. Kapsuko-Mickevičiaus	M. Konoplicka, vertė Pr. Siūlelis
4. Naujoji Lietuva A. Bimbos	9. Zinynas J. Laukio
5. Motina Maksimo Gorkio	10. Alkoholis ir Spiritiniai Gėrai
6. Moteris ir Socializmas, August Bebel	Dr. J. J. Kaščiūciaus
	11. Proletarinė Poezija V. Fricė
	12. Rusijos Istorija M. Pokrovskio

PASARGA: Seniem skaitytojams dovanų reikale. Rinkdami dovaną išrinkite paskiausį "Vilnius" vajuos knygu dovanų sąrašą. Nes vienai knygai išsiųstus pakeičiame ją kita.

"VILNIS"

3116 S. Halsted Street

Chicago, Illinois

New Yorkas nebus užkluptas netikėtai. Štai vieno aukštųjų budinkų stogas, kur įtaisyta anti-orlaivinės kanuolės. Tegul tik pasirodo hitlerinės ašies paukščiai, o mūsų medžiotojai pavaišins juos taip, kad anie daugiau jau niekam nebebus pavojingi.

